

A recer

El llenguatge, preveient sens dubte que ens caldria sovint mirar d'evitar no solament la inclemència del temps sinó també tota llei d'altres injúries i agressions, ha creat tota una sèrie d'expressions relacionades amb aquesta idea. Més concretament, a partir de diversos substantius, ha creat les locucions següents, que tenen un valor idèntic o afí: *a l'abric*, *a cobert*, *a recer*, *a redós*, *a redossa*, *a aixopluc* i *a sopluiç*. Convé saber, però, que no totes aquestes locucions poden usar-se en els mateixos casos, encara que sigui habitual de considerar-los termes sinònims.

Convé, en primer lloc, precisar si totes les locucions que hem indicat poden ésser usades com a locucions adverbials i, alhora, com a locucions prepositives, amb l'adequat reforç de la preposició *de*: *a l'abric de*, *a cobert de*, etc. El Diccionari Fabra només indica aquest doble valor per a les locucions *a l'abric (de)* i *a cobert (de)*, i atribueix solament valor prepositiu a *a recer de* i valor adverbial a *a redós* i *a redossa*. En canvi, explica el significat d'aquestes dues darreres locucions (simples variants, com es veu, l'una de l'altra) remeient alhora a *a l'abric* i *a recer*, és a dir, establiment la sinonímia entre aquestes quatre locucions. Creiem que cal concloure'n, doncs, que tant *a recer* com *a redós* i *a redossa* poden usar-se —tal com, d'altra banda, efectivament s'esdevé— igual que *a l'abric* i *a cobert*

com a locucions adverbials i prepositives, amb l'indicat reforç, en aquest darrer cas, de la preposició *de*.

En segon lloc, cal tenir en compte que l'ús de *a cobert de* sembla comportar una limitació respecte a les altres quatre locucions prepositives. Efectivament, el grup nominal que introdueixen aquestes locucions tant pot designar allò contra què algú es protegeix —*a l'abric del vent*, *a recer del mal temps*, *a redós de les injúries*— com allò que serveix d'element protector —*a l'abric d'un ràfec*, *a recer d'una roca*, *a redós d'una balma*. En canvi, *a cobert de* només sembla aplicable al primer cas: *a cobert del vent*, *de la pluja*, *de l'artilleria*, *de les persecucions*, etc.

Resten, finalment, *a aixopluc* i *a sopluiç*, que, referint-se únicament a la pluja, poden ésser només locucions adverbials, car altrament comportarien una redundància, normalment modificant verbs com *ésser*, *posar-se*, *restar*, etc. Els substantius *aixopluc* i *sopluiç* provenen dels verbs *aixoplugar* i *soplujar*, meres variants un de l'altre. Més exactament, segons Coromines, el primer prové del segon —que és el prolongament d'un verb llatí— a través d'un procés en què ha intervingut el verb *esplugar-se*, usat també significativament «posar-se a l'abric de la pluja en una espluga o cavitat natural».